דברי אמת — תולדות

נראה שכתבתי כבר. ועוד זה ויעתר לו כו'. כי איתא באלישע [על] שאמר לנוקבא [עי"ז לא הי' הבן של קיימא] והוצרך להחיותו [אח"כ]. וכאן התפלל יצחק לנוכח אשתו אעפ"כ השיבו ית' כהוגן ויעתר לו כדי להיות של קיימא. כדאית' בכנ"י שואלת שלא כהוגן והקב"ה משיבה כהוגן:

גור בארץ הזאת כו'. בקיצור [גור] הוא יראה ולשון אסיפה כי ביראת שמים פועלים לאסף את ישראל כי דבוק בשורש כנ"י הוא שם של אדני כי מדת מלכות ואדנות כולל כל ישראל כי כולם יש להם יראה כי אינם מורדים בו ח"ו כל א' לפי יראתו. ואחר כך בהבארות כמו שפירשנו נ"ל שכתבתי בספרים הקודמים עד ויעל משם באר שבע והוא היראה בחיות גדולה:

וירא אליו ה' בלילה ההוא. זה לכאורה תמוה [למה לו להודיענו] שהי' בלילה. אך שקאי על יראת הרוממות הנקרא באר שבע. ויאמר אל תירא. אין צריך לך עוד היראה כי אתך אנכי כו'. וברכתיך כו'. בעבור אברהם עבדי להיות עובר השפע דרך אברהם (ולמעל' כתיב עקב אשר שמע אברה' בקולי ולא בעבור דוק):

במדרש על ויגידו לו על אודות הבאר כו'. אין אנו יודעים אם מצאו אם לא מצאו. מן מה דכתיב וימצאו שם באר מים חיים הוי שמצאו מים חיים והוא תמוה מאד. [הלא] כתיב ויאמרו לו מצאנו מים. נ"ל שכבר כתוב הפי' על הבארות שהוא על מעשים ודיבורים ומחשבות יעו"ש. ואח"כ ויעל משם באר שבע היא היראה הקרובה לה והיכל ה' היא וזה וירא כו' ויאמר אל תירא כו' פי' שלא יתנהג ביראה כי אתך אנכי מדרגה עליונה. ויבן שם מזבח פי' הבין שם הכנעה זבוח יצרו שאמר לו ית' כשביל אברהם עבדי משמע שהוא איני כדאי. ובאמת שלא לנכות זכיותיו. ושתהי' מצד החסד כפי' ר"מ אלשיך ז"ל. ויקרא בשם ה'. ע"י שהשיג הכנעה יותר המשיך ממזל בני חיי ומזוני יש מאין. כי אין מזל לישראל כנ"ל. ויט שם אהלו. הוא אורו המשיך (במה שהשפיע להעולם): ויכרו שם עבדי יצחק באר. והיא הבאר שאח"כ ויגידו לו כו'. והנה איתא שלשה דברים אינם באים כ"א בהיסח הדעת משיח מציאה ועקרב. פירשנו הוא שלא יחזיק עצמו לגדול ויודע [רק] שיהי' שפל בעיניו. משיח. כי כשנהי' שפל בעינינו יהי' שלום בארץ לאפוקי משנאת חנם שעדיין מרקד כו'. ומציאה. הוא חכמה שמאין תמצא. ועקרב. הוא שתי מלות עק לשון צרה על רב הוא הרב שיעבוד צעיר. (ופשוט נמי שצריך לאדם שלא יתייאש מן הפורעניות ממילא לא תבא אליו). ולפי מה שפירשנו בבארות הנ"ל שכתבתי שאמר לו ית' אתך אנכי ויט אורו כנ"ל. ויכרו שם להמשיך להיות נובע חכמה המחי' את בעליה וזה מים חיים חסדים משכל הנקרא חיים וזה אינו יודע אם מצאו הוא חכמה מציאה הנ"ל. כי רק כתיב מצאנו מים ולא כתיב חיים כ"א מגזירה שוה כדרך המדרש:

הקול קול כו'. י"ל לשון ידים ידי שפעל הגם שאין לאדם לא קול תורם ותפלה. יועיל ממון ושוחד שנותן לעשו. וזה ידי עשו. כי אם לא כן. הלא עיקר הוא. ר"ל שגוזר בפיו: